

|                          |                                         |
|--------------------------|-----------------------------------------|
| <i>Rodzaj dokumentu:</i> | <b>Zasady oceniania rozwiązań zadań</b> |
| <i>Egzamin:</i>          | <b>Egzamin maturalny</b>                |
| <i>Przedmiot:</i>        | <b>Historia</b>                         |
| <i>Poziom:</i>           | <b>Poziom rozszerzony</b>               |
| <i>Formy arkusza:</i>    | EHIP-R0-100                             |
| <i>Termin egzaminu:</i>  | 11 czerwca 2025 r.                      |

*Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.*

**Zadanie 1.1. (0–1)**

| Wymagania określone w podstawie programowej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                       |
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny. | I. Starożytność.<br>3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim.<br>Zdający:<br>3) charakteryzuje ekspansję rzymską i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie: Na planie ukazanym w źródle 2. przedstawiono bitwę między wojskami rzymskimi a wojskami kartagińskimi. Wojowników rzymskich widać na płaskorzeźbie oznaczonej literą A – charakterystyczne uzbrojenie. [Na płaskorzeźbie B ukazano wojowników perskich, tzw. nieśmiertelnych, którzy nie brali udziału w bitwie zilustrowanej na planie].

**Zadanie 1.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | I. Starożytność.<br>3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim.<br>Zdający:<br>3) charakteryzuje ekspansję rzymską i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

D

**Zadanie 2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny. | 1. Starożytność.<br>2. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający:<br>2) wyjaśnia przemiany ustrojowe w Atenach i porównuje formy ustrojowe greckich polis. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Rozstrzygnięcie: zwolennikiem

Przykładowe uzasadnienie: Autor w cytowanym fragmencie wychwala zalety arystokracji i krytykuje demokrację – oligarchia zaś to ustrój, w którym rządzi nieliczni (arystokracja).

**Zadanie 3. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; [...]. | 1. Starożytność.<br>2. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający:<br>4) identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej [...]. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści wybranego źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Rozstrzygnięcie: fragment A

Przykładowe uzasadnienia:

- W tym fragmencie znajdują się informacje pozwalające na chronologiczne umieszczenie opisywanych tam zjawisk na przełom IV i III w. p.n.e. – a więc okres hellenistyczny.
- Opisane w tym fragmencie cechy kultury, np. synkretyzm religijny, inspiracje kultury greckiej kulturą Wschodu, wskazują na okres hellenistyczny.

#### Zadanie 4. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny. | II. Średniowiecze.<br>2. Europa wczesnego średniowiecza.<br>Zdający:<br>22) charakteryzuje i porównuje ideę cesarstwa karolińskiego z ideą cesarstwa Ottonów;<br>5) charakteryzuje funkcjonowanie władzy [...] w systemie feudalnym. (PR) |

#### Zasady oceniania

2 pkt – za sformułowanie dwóch argumentów zawierających odwołanie do miniatury.

1 pkt – za sformułowanie jednego argumentu zawierającego odwołanie do miniatury.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Przykładowe argumenty

- Władza pochodzi od Boga (Chrystus podtrzymujący koronę) – władca jest namiestnikiem Chrystusa na ziemi, sprawuje władzę w jego imieniu.
- Atrybuty władzy monarchy – miecz i włócznia – są podtrzymywane przez świętych (postaci w szatach duchownych i z aureolą nad głowami).

#### Zadanie 5.1. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny. | II. Średniowiecze.<br>4. Polska w okresie wczesnopiastowskim.<br>Zdający:<br>2) wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji. (PR) |

#### Zasady oceniania

2 pkt – za podanie jednego podobieństwa i jednej różnicy między opiniami.

1 pkt – za podanie jednego podobieństwa albo jednej różnicy między opiniami.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź**Podobieństwo:

W obu tekstach zwrócono uwagę, że książę Polan nie zdecydował się na przyjęcie chrześcijaństwa z pobudek wewnętrznych, tylko dla osiągnięcia korzyści.

Różnica:

Autor źródła 1. wskazuje, że Mieszko przyjął chrzest dla osiągnięcia osobistej korzyści, natomiast autor źródła 2. Wskazuje na motywy polityczne tej decyzji.

**Zadanie 5.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny. | II. Średniowiecze.<br>4. Polska w okresie wczesnopiastowskim.<br>Zdający:<br>2) wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Przemyślidzi

**Zadanie 6.1. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | II. Średniowiecze.<br>4. Polska w okresie wczesnopiastowskim.<br>Zdający:<br>3) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

## Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 1. jest mowa o Bolesławie Śmiałym [Szczodrym], który popadł w konflikt z biskupem Stanisławem, co zakończyło się dla niego utrata tronu. Na mapie natomiast przedstawiono granice Królestwa Polskiego za panowania Bolesław Chrobrego, o czym świadczy obecność w tych granicach m.in. Miłska i Łużyc.

### Zadanie 6.2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | II. Średniowiecze.<br>4. Polska w okresie wczesnopiastowskim.<br>Zdający:<br>2) wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji.<br>(PR) |

## Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

## Rozwiązanie

Kraków

### Zadanie 7. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | II. Średniowiecze.<br>7. Polska w XIV–XV w. Zdający:<br>2) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu [...]. (PR) |

## Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

## Rozwiązanie

1. – P; 2. – P

**Zadanie 8.1. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | III. Dzieje nowożytne.<br>3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający:<br>3) opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje stosunki z sąsiadami w XVI w. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

A – Albrecht Fryderyk Hohenzollern

B – Albrecht Hohenzollern

**Zadanie 8.2. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | III. Dzieje nowożytne.<br>3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający:<br>3) opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje stosunki z sąsiadami w XVI w. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

1 – F; 2 – F

**Zadanie 9.1. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | III. Dzieje nowożytne.<br>4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający:<br>2) opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej ze Szwecją [...]. (PR) |

### Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

### Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie: Tzw. śluby lwowskie króla Rzeczypospolitej Jana Kazimierza dotyczyły zawierzenia Polski pod opiekę Matki Bożej i obietnicę poprawy losy najbiedniejszych warstw społecznych, co jest widoczne w cytowanym tekście – obranie Matki Bożej za patronkę Polski i zobowiązanie poprawy losu państwa.

### Zadanie 9.2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | III. Dzieje nowożytne.<br>4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający:<br>2) opisuje główne etapy konfliktów politycznych i militarnych Rzeczypospolitej ze Szwecją [...]. (PR) |

### Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie okoliczności.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

### Rozwiązanie

Jan Kazimierz ogłosił ten dokument w trakcie najazdu szwedzkiego (tzw. potopu), kiedy większość terytorium Królestwa Polskiego dostała się pod okupację wojsk szwedzkich.

### Zadanie 10. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                             | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający wyszukuje oraz porównuje informacje pozyskane z różnych źródeł i formułuje wnioski [...]; wyjaśnia znaczenie poznawania przeszłości dla rozumienia świata współczesnego. | 24. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w. Zdający:<br>1) przedstawia przyczyny i przejawy kryzysu państwa polskiego w czasach saskich;<br>2) wyjaśnia zmiany położenia międzynarodowego Rzeczypospolitej w XVIII w. (III etap edukacyjny) |

### Zasady oceniania

2 pkt – za sformułowanie dwóch argumentów.

1 pkt – za sformułowanie jednego argumentu.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Przykładowe argumenty**

- O tym, że słup pochodzi z czasów unii polsko-saskiej świadczą umieszczone na nim herby Rzeczypospolitej i Królestwa Saksonii.
- Dowodem na to, że słup został wybudowany w czasach unii polsko-saskiej świadczy umieszczona na nim data 1725.

**Zadanie 11. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | III. Dzieje nowożytne.<br>5. Oświecenie, absolutyzm oświecony i rewolucje XVIII w. Zdający:<br>2) charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia i rozpoznaje jego główne dokonania w myśli politycznej [...];<br>3) charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładach państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

1. – F; 2. – F.

**Zadanie 12. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>1. Europa napoleońska. Zdający:<br>1) opisuje kierunki i etapy podbojów Napoleona [...]. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Rozstrzygnięcie: przed

Przykładowe uzasadnienie: Medal został wybity na upamiętnienie traktatów pokojowych w Tyłży zawartych 1807 roku między Napoleonem i carem Aleksandrem I z jednej strony, oraz między Napoleonem a królem Prus z drugiej strony. Cytowany rozkaz dotyczy wyprawy Wielkiej Armii Na Rosję z 1812 roku, o czym świadczy m.in. określenie „druga wojna polska”.

### Zadanie 13. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:<br>2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej;<br>3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych. (PR) |

#### Zasady oceniania

2 pkt – za dwie prawidłowe odpowiedzi.

1 pkt – za jedną prawdziwą odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Rozwiązanie

1 – B

2 – A

### Zadanie 14. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:<br>3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych. (PR) |

#### Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła i własnej wiedzy.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie: Podczas powstania styczniowego ustanowiono herb trójdzielny (orzeł, pogoń i archanioł Michał) – moneta przedstawia herb ustanowiony podczas powstania listopadowego (orzeł, pogoń).

**Zadanie 15. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:<br>2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie: W źródle 1. opisano założenia polskiego pozytywizmu – zaniechanie walki zbrojnej na rzecz pracy organicznej i wzmacniania substancji ekonomicznej narodu. Do tego samego programu nawiązuje ilustracja A, stanowiąca stronę tytułową regulaminu polskiej fabryki wydana dla polskojęzycznych robotników.

**Zadanie 16. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:<br>3) wyjaśnia przyczyny [...] powstań narodowych. (PR) |

**Zasady oceniania**

2 pkt – za odpowiedź poprawne podane nazwisko polityka i wyjaśnienie.

1 pkt – za odpowiedź poprawne podane nazwisko polityka lub wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Nazwisko polityka: [Aleksander] Wielopolski

Przykładowe wyjaśnienie: Aleksandrowi Wielopolskiemu nie udało się rozładować napiętej sytuacji, ponieważ ogłoszona przez niego branka doprowadziła ostatecznie do wybuchu powstania styczniowego, którego chciał uniknąć.

**Zadanie 17.1. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:<br>1) charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź zawierającą poprawne uzasadnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Przykładowa odpowiedź:**

Założenia organizacji opisanej w źródle 2. przewidywały działania na rzecz wzmocnienia niemieckiej obecności m.in. w Wielkopolsce, nasilenie polityki osadnictwa niemieckiego i germanizacji. Przejawem takiej polityki było wznoszenie pomników niemieckich przywódców w miastach polskich na terenie zaboru pruskiego.

**Zadanie 17.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | IV. Wiek XIX.<br>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:<br>1) charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Hakata [Niemiecki Związek Marchii Wschodniej]

**Zadanie 18.1. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | 2. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający:<br>2) charakteryzuje i ocenia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Polski;<br>7) ocenia wkład [...] Romana Dmowskiego w odbudowę państwa polskiego. (PP) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

[Roman] Dmowski

**Zadanie 18.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | 2. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający:<br>2) charakteryzuje i ocenia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Polski. (PP) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

traktat wersalski

**Zadanie 19.1. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | V. Wiek XX.<br>8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający:<br>1) opisuje przebieg i następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do mapy i własnej wiedzy.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie: Zgodnie z ustaleniami paktu Ribbentrop-Mołotow granica strefy wpływów niemiecko-sowieckiej miała przebiegać m.in. na linii Wisły, na mapie granica przebiega wzdłuż rzeki Bug, czyli na podstawie traktatu o granicach z 28 września 1939 r.

### Zadanie 19.2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | V. Wiek XX.<br>8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający:<br>1) opisuje przebieg i następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r. (PR) |

#### Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Rozwiązanie

1.– P; 2. – F.

### Zadanie 20. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | V. Wiek XX.<br>14. Polska w latach 1948–1956. Zdający:<br>4) charakteryzuje zjawisko socrealizmu w literaturze i sztuce. (PR) |

#### Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

#### Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie: Wiersz stanowi przykład poezji socrealistycznej i jest pochwałą (panegirykiem) polskiego dyktatora epoki stalinizmu Bolesława Bieruta. Odwilż październikowa z 1956 roku charakteryzowała się potępieniem czasów stalinowskich i przywódców tamtego okresu.

### Zadanie 21. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                   | Wymagania szczegółowe                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi | V. Wiek XX.<br>18. Przemiany cywilizacyjne w drugiej połowie XX w. Zdający: |

|                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | 2) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury masowej i elitarnej oraz przemiany obyczajowe drugiej połowy XX w.;<br>3) charakteryzuje zjawisko kontrkultury i ruchy młodzieżowe w kulturze zachodniej. (PR) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Zasady oceniania**

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

B

**Zadanie 22. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | V. Wiek XX.<br>6. Polska w latach 1980–1989. Zdający:<br>2) charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego. (PR) |

**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

**Rozwiązanie**

Przykładowe uzasadnienie: karykatura przedstawia wronę, co jest prześmiewczym nawiązaniem do Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego. Organ ten został utworzony wraz z ogłoszeniem 13 grudnia 1981 r. stanu wojennego przez Wojciecha Jaruzelskiego. Przedstawiona wrona satyrycznie nawiązuje również do I sekretarza KC PZPR gen. Wojciecha Jaruzelskiego.

**Zadanie 23. (0–2)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | V. Wiek XX.<br>6. Polska w latach 1980–1989. Zdający:<br>1) wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce;<br>2) charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego. (PR) |

### Zasady oceniania

2 pkt – za odpowiedź zawierającą trzy poprawne wskazania.

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

### Rozwiązanie

A – [Anna] Walentynowicz

B – [Jerzy] Popiełuszko

C – [Tadeusz] Mazowiecki

### Zadanie 24. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Wymagania szczegółowe                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II. Analiza i interpretacja historyczna.<br>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...]. | V. Wiek XX.<br>6. Polska w latach 1980–1989. Zdający:<br>3) opisuje przyczyny i skutki obrad „Okrągłego Stołu”. (PR) |

### Zasady oceniania

2 pkt – za odpowiedź zawierającą trzy poprawne wskazania.

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa poprawne wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

### Rozwiązanie

1 – F; 2 – P; 3 – P

**Zadanie 25. (0–12)**

**Temat 1.** Udowodnij, że starożytna Grecja jest kolebką cywilizacji europejskiej. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

**Kryteria oceniania**

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom IV<br>(9–12 pkt) | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty;</li> <li>• poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji;</li> <li>• trafnie i w pełni wykorzystał materiały źródłowe;</li> <li>• poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, np. wyjaśnił wpływ dokonań kulturowych starożytnych Greków na dzieje Europy;</li> <li>• sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.</li> </ul>                                            |
| Poziom III<br>(6–8 pkt) | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;</li> <li>• w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, np. wyjaśnił wpływ filozofii greckiej na życie umysłowe w kolejnych epokach</li> <li>• przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym,</li> <li>• w większości wykorzystał materiały źródłowe;</li> <li>• podjął próbę formułowania wniosków;</li> <li>• podjął próbę oceny przemian gospodarczych.</li> </ul> |
| Poziom II<br>(3–5 pkt)  | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu;</li> <li>• podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, np. wyjaśnił pojęcie cywilizacji;</li> <li>• podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych;</li> <li>• podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.</li> </ul>                                                                                                                      |
| Poziom I<br>(1–2 pkt)   | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym;</li> <li>• podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi;</li> <li>• poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni;</li> <li>• podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.</li> </ul>                                                                                                                               |

**Temat 2.** Scharakteryzuj rolę miast w procesach społeczno-gospodarczych i kulturowych na ziemiach polskich w XIII–XIV w.

**Kryteria oceniania**

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom IV<br>(9–12 pkt) | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy);</li><li>• poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji;</li><li>• poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, np. wyjaśnił wpływ miast i mieszczaństwa na rozwój handlu;</li><li>• sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.</li></ul> |
| Poziom III<br>(6–8 pkt) | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;</li><li>• w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, np. wyjaśnił pojęcie prawo składu;</li><li>• przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym;</li><li>• podjął próbę formułowania wniosków;</li><li>• podjął próbę oceny.</li></ul>                                                |
| Poziom II<br>(3–5 pkt)  | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• zajął stanowisko i je częściowo uargumentował;</li><li>• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, np. wymienił przykłady miast polskich lokowanych na prawie niemieckim;</li><li>• podjął próbę uporządkowania podanej faktografii;</li><li>• podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.</li></ul>                                                        |
| Poziom I<br>(1–2 pkt)   | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu,</li><li>• podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi;</li><li>• poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.</li></ul>                                                                                                                                                                                 |

**Temat 3.** Porównaj wpływ wielkiej wojny północnej na sytuację polityczną Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Rosji.

**Kryteria oceniania**

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom IV<br>(9–12 pkt) | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnił złożoność zjawiska, ukazując różne jego aspekty;</li> <li>• poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji,</li> <li>• poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, np. wyjaśnił wpływ postanowień pokoju w Nystadt na pozycję międzynarodową Rosji;</li> <li>• sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.</li> </ul>                                      |
| Poziom III<br>(6–8 pkt) | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;</li> <li>• w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; np. wyjaśnił wpływ działań militarnych na sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej;</li> <li>• przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym;</li> <li>• podjął próbę formułowania wniosków;</li> <li>• podjął próbę oceny.</li> </ul> |
| Poziom II<br>(3–5 pkt)  | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, np. określił znaczenie bitwy pod Połtawą;</li> <li>• podjął próbę uporządkowania podanej faktografii;</li> <li>• podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.</li> </ul>                                                                                                                                              |
| Poziom I<br>(1–2 pkt)   | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu;</li> <li>• podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi;</li> <li>• poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.</li> </ul>                                                                                                                                                                                 |

**Temat 4.** Scharakteryzuj i oceń zmiany jakie przyniósł Europie okres napoleoński. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe.

**Kryteria oceniania**

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom IV<br>(9–12 pkt) | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. scharakteryzował dziedzictwo epoki napoleońskiej w obszarze prawa;</li><li>• poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji;</li><li>• trafnie i w pełni wykorzystał materiały źródłowe;</li><li>• poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe;</li><li>• sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.</li></ul> |
| Poziom III<br>(6–8 pkt) | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;</li><li>• w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe;</li><li>• przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, np. przedstawił zmiany postawy Napoleona wobec sprawy polskiej;</li><li>• w większości wykorzystał materiały źródłowe;</li><li>• podjął próbę formułowania wniosków.</li></ul>                  |
| Poziom II<br>(3–5 pkt)  | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, np. wyjaśnił pojęcie blokada kontynentalna;</li><li>• podjął próbę uporządkowania podanej faktografii;</li><li>• podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych;</li><li>• podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.</li></ul>                                                          |
| Poziom I<br>(1–2 pkt)   | Zdający: <ul style="list-style-type: none"><li>• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym;</li><li>• podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi;</li><li>• poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni;</li><li>• podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.</li></ul>                                                                             |

**Temat 5.** Przedstaw przyczyny i następstwa Jesieni Narodów w Europie.**Kryteria oceniania**

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom IV<br>(9–12 pkt) | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, np. omawiając wpływ przemian w Polsce na inne kraje Europy Środkowej;</li> <li>• poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji;</li> <li>• poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe;</li> <li>• sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.</li> </ul> |
| Poziom III<br>(6–8 pkt) | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii;</li> <li>• w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe;</li> <li>• przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, np. ukazał znaczenie polityki Gorbaczowa na wydarzenia roku 1989;</li> <li>• podjął próbę formułowania wniosków.</li> </ul>          |
| Poziom II<br>(3–5 pkt)  | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, np. podał datę obrad okrągłego stołu w Polsce;</li> <li>• podjął próbę uporządkowania podanej faktografii;</li> <li>• podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.</li> </ul>                                                                                                     |
| Poziom I<br>(1–2 pkt)   | <p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym;</li> <li>• podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi;</li> <li>• poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.</li> </ul>                                                                                       |